СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINI N DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECT SECTION I.

Рік LIV. Ч. 58. Ню Йорк і Джерзі Сіти, субота, 23. березня 1946. No. 58. New York and Jersey City, rday, March 23, 1946. Vol. LIV.

ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.

ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

НАРАДИ О. О. Д. ВІДБУДУТЬСЯ, ЯК ЗАПОВІДЖЕНО, КАЖЕ ТРУМАН

Вашингтонський уряд як звідомляють, виявляє щораз „твердшу" руку супроти Советів. Це пізнати теж і по тім, що не зважаючи на намагання советського амбасадора Громика, щоби відложити на 16 днів наради Ради Забеспеки Обєднаних Держав, або принаймні не порушувати на них зараз конфлікту між Іраном і Советами, президент Труман заявив, що наради Ради Забеспеки розпічнуться згідно з пляном, себто в найближчий понеділок, в Ню Йорку, в будинку Гонтер Каледж. Знов справа Ірану буде на програмі першою точкою. Президент Труман теж заявив, що не буде більше нарад „Трох Потуг". Це, що було давніше предметом таких нарад, належить тепер до Організації Обєднаних Держав. Замітне, що Винстон Чорчил, виїзджаючи до Британії, заявив кореспондентам, що відложення справи Ірану булоб „дуже небеспечним", бо через проволоку готов повстати в Ірані режім квізлінґів.

В СПРАВІ АФІДЕВІТІВ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ.

Звертаємо увагу на розпорядження департаменту стейту в справі афідевітів, як і тих додатків, що доповняють афідевіт щодо маєткового стану того, що його виставляє. Це мова про афідевіти в ціли спровадження до Америки скитальців в Европі. Розпорядок каже, що ті афідевіти можна пересилати до департаменту стейту, а він перешле до американських консулятів в американській зоні в Німеччині, що находяться у містах: Штутґарті та Мінхені. Треба при тому подати точну адресу скитальця, для кого той афідевіт виставлений. Можна теж ще залучити $10 як належитість за американську візу. Як є більше осіб, то на кожну особу по $10. Це треба вислати до департаменту стейту грошевим переказом або чеком, потвердженим банком. Тепер уже отворені американські консулати в Німеччині й там треба старатись скитальцям про віза на виїзд до Злучених Держав. При тому звертається увагу, що ті консуляти не приймають листів і грошей для скитальців. А теж і на те, що саме виставлення афідевіту ще не є гарантією, що особа, для якої цей афідевіт виставлено, уже певно дістане візу. Але певне те, що афідевіт помагає дістати візу. Розпорядок поданий в цьому числі Юкрейнієн Віклі.

ВИКЛАДИ ПРО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Заходами Американського Товариства Учителів Словянських і Східно - Европейських мов відбулися два доклади на тему української мови і українського шкільництва. Перший доклад був в Шикаґовськім університеті, дня 27. грудня м. р., з нагоди конвенції Товариства Учителів Модерних Мов, а виголосила його п-нна Віра Шпікула, директорка Академії Матери Божої в Стемфорд, Конн. Темою докладу була стаття професора Михайла Нагірного п. т. „Навчання української мови в Злучених Державах", що була видрукована в Америкен Славік Рівю, що виходить при Гарвард Юніверзіті. На зборах AATSEEL в Стемфорді, які повитав о. С. Гринюх, декан Українського Каледжу, виголосив доклад проф. Нагірний на тему „Історичний начерк українського шкільництва в Конетикат". Між тими, що промовляли були: проф. Катерина Волконська з Конетикат Каледж, проф. Марія Якві з Юніверзіті оф Конетикат, проф. Григорєв з Єйл Юніверзіті. Взагалі на обидвох згаданих докладах було багато професорів з американських каледжів і університетів. На зборах у Стемфорді були з українців: проф. Іванчук, п-на Віра Шпікула, о. Закревський та Сестри Марія і Йосифа з Чина Сестер Місіонарок. Організаційною стороною зборів проводив проф. Колмен з Коломбія Юніверзіті. Професора Нагірного вибрано секретарем - скарбником стейтового округа цеї організації.

„НАРВАНИЙ, НЕВІДПОВІДАЛЬНИЙ І ПІДРИВНИЙ".

Так назвав посол манітобського сойму в Канаді Торнер комуністичного посла Василя Кардаша, що обороняв Совєти і осуджував канадійський уряд за розголошування ш п и г у нської афери. Про саму промову Кардоша сказв Торнер, що він ще ніколи не чув такої нісенітниці, хоч часто слухав комуністичних демаґоґів у Гайдпарку в Лондоні.

РУЗВЕЛТ І ВІЙНА З ЯПОНІЄЮ.

Девять днів перед японським нападом на Перл Гарбор президент Рузвелт запитав свій кабінет, чи Злучені Держави підуть війною проти Японії, як вона затакує Британську Маляю, не нападаючи на Злучені Держави. Рішення запало, що Злучені Держави підуть до війни.

ЩЕ ОДИН „БАТЬКО" З МОСКВИ!

Український нарід „ущасливлений" у Советах не тільки „батьком- Сталіном". Промовив до нього, зокрема до західних українців, що й другий „батько", московський патріярх Алексій. Відізвався зараз по „визволенню" і „возединенню". І каже, що булоб для нього „невисказаним щастям і для цілої московської православної церкви", якби „Отці й вірні Ґреко-католицької Церкви" відірвалися від свого проводу, „Римського Папи", що загнав їх в обійми Гітлера і фашизму, а злучилися з „своєю мамою". Звертається він „як батько і патріярх" і питає:"... до чого-ж завзивав вас Митрополит Шептицький і його співпрацівники? Вони запрошували вас, щоб ви піддалися гітлерівському ярму й клонили голови перед ним? Куди вас веде Ватикан у теперішньому часі зприводу Різдва і Нового Року? До співпраці з виразниками расизму і до співчуття супроти Гітлера, найбільшого злочинника, що його історія світу колинебудь бачила". А далі наступає заклик до переходу до православної церкви і визнання московського патріярха, щоби „сини Великоросії і сини Галицької Росії могли почуватися правдивими братами в Христі Ісусі".

СТАЛІНОВИ І ЛЕНІНОВИ В УКРАЇНІ.

Депутат з України Бажан просив у Верховного Совєту в Москві фондів на відбудову Академії Наук УРСР, Академії Архітектури, а ще далі на будову памятників в українських містах. І так у Києві, казав він, плянується побудувати величаві памятники ґенераліссімусови Сталінови та Ленінови, як і лук, що має зображати „возеднання України". Подібне, як виходилоб з його мови, буде у Львові та в інших містах.

ПОГИБ КРАСНОВ.

Повідомляють з Европи про смерть донського атамана, ґенерала Краснова, що мав згинути разом з 30 старшими козацькими ґенералами. В часі цеї війни Краснов перейшов на бік німців, надягнув німецький мундір, та орґанізував для Гітлера армію, яка, на його думку, мала „визволити Росію". Козаки що мали бути з Красновом, мали піти в гори Юґославії, Мадярщини і Чехословаччини, продовжаючи боротьбу. Їх мали вже цілком винищити.

ЛЯ ҐВАРДІЯ НОВИЙ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР УНРРА

Герберт Г. Лімен, бувший нюйорський губернатор і уступивший генеральний директор Юнайтед Нейшенс Ріліф енд Ріґебілітейшен Адміністрейшен (УНРРА), запропонував Центральному Комітетови УНРРА, щоб його наступником вибрати бувшого нюйорського мейора Ля Ґвардію. Вибір запевнений. Ля Ґвардія має тепер радіовий контракт, що йому приносить річно $150,-000. Платня ґенерального директора виносить $15,000. Лімен зрезиґнував з неї. Та вияснюють, що Ля Ґвардія не мусить говорити через радіо про політику, що тепер колідувалоб з його становищем ґенерального директора УНРРА, бо цього контракт не вимагає. Отже може говорити на інші теми і задержати річний гонорар в сумі $150,000.

ЯК НЕ АМЕРИКА, ТО СОВЄТИ.

Як Злучені Держави не прийдуть Франції з великою матеріяльною допомогою, зокрема, як не дадуть їй великої позички, то вона звернеться економічно й політично в бік Советського Союзу. Така є там ситуація, згідно з тим, що каже Жорж Бідо, французький міністер заграничних справ.

ПРО ЄП. КОЦИЛОВСЬКОГО.

„Шлях" звідомляє, що Уряд Беспеки в Польщі, себто польські чекісти, увязнили 21. вересня 1945 р. Кир Йосифа Коциловського, українського греко-кат. єпископа в Перемишлі. Держали увязненого разом з о. кан. Василем Гриником в Ряшеві, разом з українською світською інтеліґенцією, а звільнили в січні б. р. Весь час домагались, щоби підписав декларацію, що „добровільно" вийде до УРСР. В вязниці били Преосвященого, а о. Гриникови вибили зуби та поломили ребра. Як єп. Коциловкий вернув до Перемишля, то там вийшла на привитання уже тільки горстка українців. Решту вже вивезли до „раю".

Разом з цею вісткою подано, що в Нагрибівці замордовано в жорстокий спосіб перемиського декана о. Войтовича з родиною та добили кольбами інж. Вільховського.

УКРАЇНЕЦЬ-ЛІКАР У ПАРИЖІ.

„Українець у Франції" вітає Василя Кебала з одержанням диплюми лікаря-дентиста на університеті в Парижі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Безбожники і циніки про українську церкву

„...Уніятська церква ніколи не уважалася рідною українському народові", читаємо в большевицьких „Українських Щоденних Вістях".

Написано це в великій передовій статті в числі з 19. березня 1946, під наголовком „Історичної ваги постанова".

Що-ж це заставило ось ту комуністичну і атеїстичну газету вмішуватись у релігійні справи українського народу? І писати про це звертаючись до американських українців, про яких пише, що тут „для подавляючої більшости наших людей церква видавалася злишньою", та що „американські українці, в подавляючій більшості, не є практикуючими вірниками".

Причину цього дивного явища пізнати по перших словах цеї статті, які звучать: „Уніятська церква в західних областях України зриває звязки з Ватиканом і повертає до православія". Виясняється це рівночасно дуже просто, а саме тим, що „основні маси галицьких українців ніколи не уважали уніятської церкви народною церквою, ніколи не уважали її своєю в повнім значені того слова".

Ось так витає ця большевицька газета церковне „возєднання" західних українців - католиків з Російською Православною Церквою, а тим „возєднанням" уважає „Ухвали Синоду", що то відбувся у Львові, а про який уже в „Свободі" згадувано. Кажеться, що як „возєднались" українські землі, то цілком природно, що „возєдналася" тепер теж і церква.

До того ще додали московські ступайки таку наглядну брехню, що до цього не мішалась советська влада. Теж думають, що американські українці, які „уважно слідкують за розвитком подій в країні їхніх батьків і вміють оцінювати положення, напевно поставляться прихильно і до цього важного історичного акту в справі оздоровлення церковних відносин в Україні".

Ми залишаємо набоці догматичну сторону ріжниць між одною і другою Церквою — Католицькою і Православною. Шануємо чесні переконання кожної людини теж у релігійній ділянці й лишаємо ці справи сумлінню людини, з тим, що визнаємо для українського народу і України таку саму свободу релігії, як її маємо в цьому краю. Це є для нас у таких справах одинока розумна і культурна розвязка. Ніякого примусу тут не визнаємо. І з цього боку дивимося на те, про що пишуть У. Щ. Вісті, що тепер так дуже заопікувались Православною Церквою, чи взагалі релігією. Прецінь вони так лаяли Православну Церкву як назадницьку! А тепер вони пишуть: „Історично і актуально в усіх часах і в усіх умовинах уніятська церква була чужою українському народови і завжди відігравала негативну ролю в його боротьбі за своє визволення". А коли-ж в них Православна Церква не була чужою, а релігія не отруєю для народу? Чи не з цього часу, як Кремлін змінив лінію? І до кого звернена така писанина? Прецінь українці в Америці, що виросли в Українській Католицькій Церкві в старім краю, добре знають, якою та Церква була і як виховувала. І хто з них, якщо має хоч трохи сумління і розуму, може сказати, що та Церква „у всіх часах і у всіх умовинах... була чужою українському народови і завжди відігравала негативну ролю в його боротьбі за своє визволення"? Чи той, що був вірним цеї церкви, може сказати, що вона була польською, німецькою чи римською, а не українською? І ким були священики і єпископи? Поляками, москалями, німцями, італійцями? Якою мовою вони проповідували? І чи та Церква має бути „чужою" тому тільки, що визнає своїм головою папу в Римі, а „рідною" має бути та Церква, що визнає не київського, але московського патріярха як голову, хоч всі погоджуються щодо цього, що з Києва вийшла Христова віра в Східній Европі й Київ був релігійним центром тоді, коли ще світ не чув, що має народитись якась Москва?

Ще раз кажемо і підкреслюємо, що не іде нам тут про догматичну сторону, але про безмежне московсько-большевицьке нахабство, попиране тепер ще новітніми політичними малоросами-безбожниками, що насміхаються і глузують з кожної релігії, як із усіх релігійних людей, як католиків, так і православних чи протестантів. Це ті, що „возєднавши" з Сталіном і Кремлем ще й нещасні західно-українські землі, для ліпшого закріплення советської влади ліквідують тепер там ще й Українську Греко-Католицьку Церкву тільки тому, що вона була українською і щиро служила українському народови. А що найважніше для большевиків, що виховувала теж і таких, що йшли до боротьби за визволення українського народу. І ніщо інше, а саме це останнє є й те найгірше й найбільш „негативне", що заставило советську владу враз з московським патріярхом Алексієм, її агентом, ліквідувати Українську Католицьку Церкву в такий некультурний і поганий спосіб, який теперішня і будуча історія мусить гостро осудити. Бо подібні речі могли ще траплятись у давних часах фанатичної релігійної нетерпимости, але не в половині XX. століття. В цьому періоді людської історії така диковина можлива вже не в Азії чи глибокій Африці, але тільки на нещасних землях, що попали під владу крайніх безбожників і циніків, що не мають найменшого відчуття поваги до найделікатніших людських почувань, звязаних з Богом і релігією.

ВОЯК ПРО „СКИТАЛЬЦІВ-ФАШИСТІВ".

Дмитро Старощак, американський вояк українського роду і головний радний У. Р. Союзу, вернувши з армії описує в „Народній Волі" про свої зустрічі з українськими скитальцями в американській зоні в Німеччині. Описуючи український скитальчий табор в Авгсбургу, він пише таке:

„Побачив я в американській пресі пару тижнів тому, що делеґат з советської України говорив на конференції Обєднаних Держав, що в Авгсбургу, в Німеччині, є 400 українців в „лягру", які є фашисти. Тут уже добре видно, що він не говорив для добра української держави, тільки виконує диктування Москви. Москва знає, що якраз тепер є добрий момент знищити раз на все демократичний елемент та завзятого духа свободи в українськім народі. Як? Ну, дуже легка річ — назвати всю опозицію фашистами, діставши її у свої лапки, а тоді НКВД зробить порядок..."

Розмовляючи з скитальцями-селянами, набрав цей вояк такого переконання:

„Ті люди були звичайні селяни; непотрібно їм ніякої пропаґанди, й не можна закидати, що їхня ненависть до Советів це „фашизм". Доля дала їм засмакувати гітлерівського „спасення", як і советського „визволення". Переконалися, що „який дідько, такий чорт", різниця є тільки у фарбі".

А кінчить цей вояк свій спогад такими словами, зверненими до американських українців:

„Незабувайте про тих нещасливих людей, яких обставини викинули з рідної землі в циганське життя. Не дайте себе дурити тут, що ті люди не хочуть вертатись до рідної землі тому, що вони фашисти. Не хочуть вони вертатись до своєї хати, де нема ні своєї сили, ні своєї правди, ані ніякої волі".

